

efter konventionstekstens art. 9 (2) og 10 (2) kan bestemmes ved national lovgivning. Efter art. 9 (2) er det generelt forbeholdt unionslandenes lovgivning at tillade reproduktion af litterære og kunstneriske værker i særlige tilfælde, under forudsætning af, at en sådan reproduktion ikke på skadelig måde påvirker den normale udnyttelse af værket og ikke på urimelig måde gør indgreb i ophavsmændenes legitime interesser. Efter art. 10 (2) kan det i unionslandenes lovgivning bestemmes, at litterære og kunstneriske værker i den udstrækning, som retfærdiggøres af formålet, må benyttes i publikationer, radioudsendelser og lyd- og billedoptagelser som illustration ved undervisning, forudsat at benyttelsen sker i overensstemmelse med god skik.

Forslaget til ændring af § 17 vedrører umiddelbart kun de rettigheder, som efter lovens kap. I tilkommer ophavsmændene til litterære og kunstneriske værker, ikke de rettigheder, der ved §§ 45, 46 og 48 er tillagt henholdsvis udøvende kunstnere, fremstillere af grammofonplader og radio- og fjernsynsforetagender.

I overensstemmelse med betænkningen fra den nordiske ophavsretskomiteé finder ministeriet for kulturelle anliggender, at de begrænsninger i ophavsmændenes rettigheder, der er foreslået gennemført ved forslaget til § 17, bør finde tilsvarende anvendelse i forhold til udøvende kunstnere og grammofonpladeproducenter. Foretages der f.eks. med hjemmel i § 17 en indspilning af en musikfremførelse uden samtykke fra komponisten, bør ej heller de medvirkende musikere eller en grammofonpladeproducent kunne modsætte sig indspilningen. Også med hensyn til spørgsmålet om vederlag for indspilning af ikke-undervisningsudsendelser synes det rimeligt, at der skal gælde samme regler for de her omtalte rettighedsgrupper.

Da de gældende beskyttelsesbestemmelser i §§ 45 og 46 for udøvende kunstnere og grammofonpladeproducenter allerede indeholder en henvisning til § 17, er der ikke behov for nogen lovændring. Henvisningen overføres til at gælde § 17 i den formulering, bestemmelsen får ved nærværende lovrevision.

Anderledes forholder det sig, når det gælder den beskyttelse, der ved lovens § 48 er tillagt radio- og fjernsynsforetagender. Medens det er klart, at der ikke bør kræves samtykke fra et radio- eller fjernsynsforetagende til indspilninger, som kan foretages uden samtykke fra de i udsendelserne implicerede ophavsmænd og udøvende kunstnere m.fl., synes der ikke at være noget behov for at give radiofonierne nogen ret til vederlag for indspilning

af ikke-undervisningsudsendelser til undervisningsbrug. Det må være naturligt at antage, at radiofonierne vil være beredt til at acceptere indspilning af deres udsendelser til undervisningsbrug, når de rettighedsmæssige spørgsmål er løst i forhold til de i programmerne medvirkende kunstnere.

I overensstemmelse hermed foreslås den henvisning til § 17, som findes i § 48 om radiofonibeskyttelse, præciseret, således at henvisningen kun kommer til at gælde § 17, stk. 1 og 4, ikke stk. 2 og stk. 3 om ret til vederlag for optagelse af andre udsendelser end undervisningsudsendelser.

Med hensyn til ændringsforslagene til §§ 49, 54 og 59 bemærkes, at der er tale om mindre konsekvensændringer, hvorfor der henvises til bemærkningerne nedenfor om de enkelte ændringsforslag.

Lovforslaget medfører ikke umiddelbart økonomiske konsekvenser for stat og kommuner eller Danmarks Radio. Derimod vil den mulighed, som lovforslaget åbner for, at der kan foretages optagelse af andre udsendelser end undervisningsudsendelser, medføre, at der af de for optagelsesvirksomheden ansvarlige undervisningsinstanser skal betales vederlag til rettighedshaverne efter lovforslagets § 17, stk. 2. Da spørgsmålet om den samlede størrelse af dette vederlag vil bero, dels på omfanget af den optagelsesvirksomhed, som forslaget måtte give anledning til indenfor undervisningssektoren, dels på de forhandlinger, som skal føres med ophavsmændenes organisationer, er det ikke muligt på indeværende tidspunkt at sige noget nærmere om, hvilke udgifter lovændringen på dette punkt vil medføre. Undervisningsministeriet har oplyst, at en udnyttelse af den nye bestemmelse må forventes at give anledning til visse merudgifter i forbindelse med en udvidelse af landcentralens distributionsvirksomhed.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Til nr. 1.

Efter den gældende lovs § 17 er det tilladt til midlertidig brug ved undervisning at fremstille eksemplarer af offentliggjorte værker ved lydoptagelse, såfremt fremstillingen finder sted inden for undervisningsvirksomhed eller i en indspilningscentral, der er oprettet af offentlig undervisningsmyndighed. Bestemmelsen har dannet grundlag for, at skoler og båndcentraler siden 1961 har kunnet optage radioens, herunder navnlig skoleradioens udsendelser, med henblik på tidsforskudt an-